idrottsforum.org/recensioner
IDROTTSVETENSKAP · LÄRARUTBILDNINGEN · MALMÖ HÖGSKOLA

ISSN 1652–7224 ::: Publicerad den 26 november 2008
Utskriftsvänlig pdf-fil
Läs mer om barn, ungdom och idrott på idrottsforum.org

Övervikt och fetma står högt upp på agendan över problem bland barn och ungdom som kan lösas med idrott, motion och annan fysisk aktivitet. På detta tema har vi ett flertal recensioner i föreliggande uppdatering. Men väl- och fellevnadssjukdomar är inte enda skälet för att stimulera ett ökat fysiskt engagemang från barn och ungdomar. Tvärtom finns det flera goda skäl; de mår bättre i största allmänhet, de lyckas bättre i skolan och i sammanhang där social kompetens erfordras, och, inte minst, de håller sig borta från gator och torg och det busliv som väntar på att locka dem i fördärvet. En skrift som behandlar dessa frågor genom att redovisa och ta upp till diskussion ett antal ungdomsutvecklingsprogram med idrottsliga förtecken i USA är *Sports-Based Youth Development* i skriftserien "New Directions in Youth Development" som publiceras av Wileyförlaget Jossey-Bass. Daniel F. Perkins och Suzanne Le Menestrel har redigerat denna utgåva i serien, och vi bad vår specielle ungdomskorrespondent Kristin Fransson om en recension. Och det har vi fått, en grundligt kritisk betraktelse över den 123-sidiga volymen som visar sig rymma en mängd tvivelaktiga moraliska föreställningar som närmast för tankarna till den amerikanska moralpaniken på femtiotalet över vad som då kallades *juvenile delinquents*. Läs Franssons recension och begrunda hur idrotten också kan användas!

Dålig bok om idrottsinriktade ungdomsutvecklingsprojekt

Kristin Fransson
Idrottsvetenskap, Malmö högskola

Daniel F. Perkins & Suzanne Le Menestrel (red)
Sports-Based Youth Development
123 sidor, hft.
San Francisco, CA: Jossey-Bass 2007
(New Directions in Youth Development)
ISBN 978-0-4702-2817-3

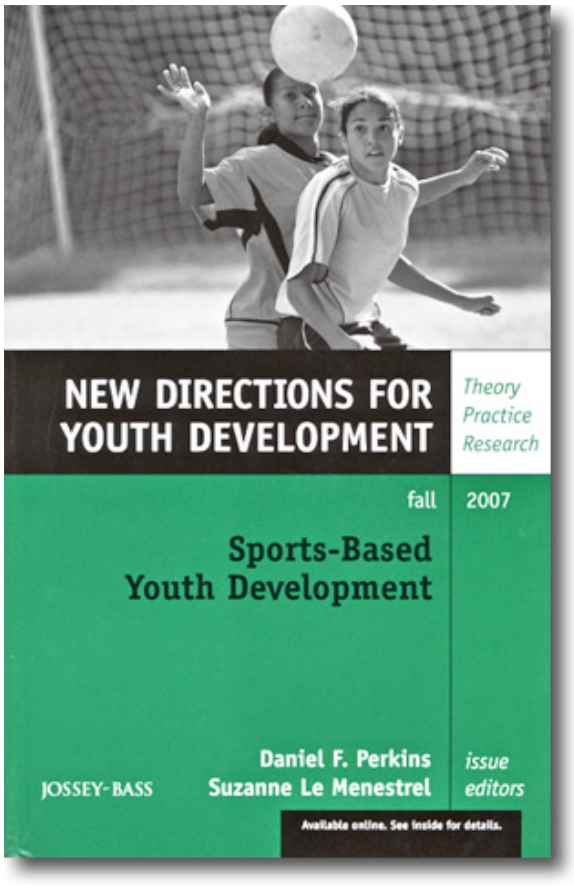

Sedan regeringen gav idrottsrörelsen en miljard kronor i form av Handslaget 2003 har en mängd idrottsprojekt riktade till barn och unga genomförts. I många av projekten har man tagit fasta på ett ökat samarbete med skolorna för att locka fler barn till idrotten samtidigt som fler barn skulle bli mer fysiskt aktiva i skolan och lära sig tycka om att röra på sig.[1] Känslan är att idrotten ofta används som ett verktyg för att uppnå andra mål, som integration eller folkhälsa. Huvudmålet är inte idrottandet i sig eller att det ska vara skoj och lekfullt; idrotten verkar inte alltid har något riktigt egenvärde för dem som inte "utvecklats klart". Det blir kanske än tydligare att idrotten används som verktyg om man studerar olika idrottsprojekt i utvecklingsländer. I afrikanska länder får barn till exempel kunskap om HIV/Aids och demokrati samtidigt som de lär sig spela basket och bordtennis.[2] Idrotten verkar anses vara ett

enkelt, lättillgängligt och roligt sätt att förmedla mer elementär kunskap. Jag rekommenderar Grujoska och Carlssons artikel här på forumet som kritiskt diskuterar detta fenomen.

I antologin jag just har läst är det idrottsprojekt, så kallade ungdomsutvecklingsprogram, som riktar sig till speciella grupper av unga i USA, som beskrivs. Det handlar om unga som på olika vis är missgynnade i samhället och med hjälp av idrotten och vuxnas guidning ska ungdomarna stärkas och ges nya möjligheter för utveckling.

”New Directions for Youth Development: Theory, Practice, and Research” är en kvartalspublikation som fokuserar på studier som utmanar och inspirerar fältet för ungdomsutveckling, och skriften ska fungera som ett tvärvetenskapligt och provokativt diskussionsforum.[3] I föreliggande utgåva, *Sports-Based Youth Development*, den 115:de i ordningen, är det ett flertal idrottsinriktade ungdomsutvecklingsprojekt med diverse mål och syften som redovisas. Redaktörer är professor Daniel F. Perkins, vid Pennsylvania State University och Suzanne Le Menestrel som är *national program leader* för *Youth Development Research* vid *4-H Headquarters, Cooperative State Research, Education, and Extension Service* vars verksamhet bedrivs inom ramen för det amerikanska jordbruksdepartementet.

Skriften består av sju kapitel författade av totalt fjorton personer, där sex av dessa är professorer eller docenter. Övriga (med)författare arbetar för olika organisationer och flera har varit med och grundat programmen som redovisas. De har således den praktiska erfarenheten.

Redaktörerna inleder skriften med en allmän beskrivning av organiserad idrott och ungdom i USA. Fyrtio miljoner barn och ungdomar deltar i olika idrottsaktiviteter och det har blivit en tradition att idrotta som ung i USA.[4] Redaktörerna menar att forskning överlag stödjer sådant deltagande, då det medför positiva effekter så som att de unga bland annat lär sig ta ansvar, lär sig uppskatta fysisk aktivitet samtidigt som idrottsaktiva lyckas bättre akademiskt. (Känns det bekant?) Men det finns även forskning som visar på motsatsen, påpekar redaktörerna, att viss idrott ökar risken för problembeteenden bland de unga, vilket kan röra sig om drogmissbruk, men även att dessa idrottsaktiva ungdomar skulle ljuga mer. Det här med att de skulle ljuga mer tycker jag är intressant. Hur mycket är mer, och vad ljuger de om? Vad är anledningen till att de ljuger? Eller är de bara ärligare än andra ungdomar som erkänner att de ljuger? I det första kapitlet beskrivs problembeteendena mer, men där gavs inga svar på just dessa frågor.

Den ”vanliga”, tävlingsinriktade idrotten som unga utövar i förbindelse med skolan ser redaktörerna som problematisk, ett resonemang som fördjupas i ett par av kapitlen. De menar att ungdomsidrotten behöver byta fokus och koncentrera sig mindre på tävlingsmomentet och mer på utveckling och att det nu är dags för denna förändring. *Sports-Based Youth Development* är ett steg på vägen för att få idrottsprogrammen att skapa positiv utveckling hos unga. ”Därför uppmuntrar vi alla som på något vis är involverade i verksamhet för ungdomar att ta ansvar för att försäkra att idrottsmiljön är trevlig och främjar utvecklingen av ungdomarna i samhället till positiv individer”.[5] Här uppmanas även läsarna att registrera sig och sin organisation på en hemsida, som dock inte verkar finnas. Hemsidan är tänkt som en samlingspunkt för alla de idrottsprogram som finns i USA och arbetar för att utveckla barn och ungdomar, det vill säga målgruppen för denna antologi.

Skriftens inledning är platt och dubiös, och den lockar inte alls till fortsatt läsning. Dessutom började varningsklockor omedelbart att ringa i mitt huvud efter att ha läst den. Är redaktörerna ute efter att frälsa läsarna?

De efterföljande kapitlen presenterar vad som anses vara väsentliga särdrag kopplade till idrottsinriktade ungdomsutvecklingsprogram. Detta ska vara baserat på den nyaste forskningen kring hur man bäst arbetar för att utveckla unga. I ett kapitel beskrivs de kriterier som har ringats in som positiva för att projekt ska fungera väl och utveckla ungdomarna på bästa sätt. Det handlar om god struktur, möjligheter för de unga att lära sig olika färdigheter och få kunskap om olika kulturer, få uppmärksamhet och så vidare. Det är viktigt att projekten integrerar familj, skola och det omgivande samhället. Idrottsbaserade ungdomsutvecklingsprojekt är bra för att de anses främja ungdomars hälsa, vilket i sin tur bidrar till ett bättre samhälle.

Enligt forskning som det hänvisas till i det tredje kapitlet tillbringar många ungdomar mellan 20 och 25 timmar per vecka utan vuxnas uppsyn. Tiden mellan klockan 14 och 18 anses vara den mest riskfyllda för de unga, då det är mellan dessa klockslag som flest ungdomar blir arresterade. Och de som inte arresteras, ja de är antagligen upptagna med, vilket det varnas för, sexuella aktiviteter, dryckenskap, rökning eller intag av andra droger. I värsta fall sker väl allt på en och samma gång. Slutsatsen av detta är att ungdomar inte går att lita på och således inte bör har för mycket tid som inte är ”övervakad”.

I de två sista kapitlen beskrivs olika ungdomsutvecklingsprogram mer ingående. Program anses vara mycket välfungerande och goda exempel på hur idrottsbaserade utvecklingsprojekt kan fungera. Som exempel kan nämnas *Harlem RBI* som erbjuder baseball och softball till storstadsungdomar. Målet är att försäkra att de *sårbara* barn som börjar på programmet ska komma ut som starka unga vuxna. Ett annat program är *Tenacity* som också riktar sig till missgynnade storstadsungdomar och genom tennis ska de bli bättre i skolan. I projektet engageras även

ungdomarnas föräldrar som uppmuntras att lära sig spela tennis. Förhoppningsvis uppmuntras de även att engagerar de sig i ungdomarnas studier, men det står det ingenting om.

Att författarna i dessa kapitel fokusera på de positiva värdena i de olika projekten är inte så märkligt då de grundat och driver projekten, men det är synd att verksamheten inte problematiseras eller att deltagarna får komma till tals. Jag förstår att de har haft begränsat med utrymme och av det skälet valt att lyfta fram de för dem viktigaste sakerna med projekten, så som att ungdomarna höjt sina betyg, men det blir för mycket av projektens och idrottens förträfflighet. På sätt och vis var dessa kapitel en ganska bra avslutning av antologin, då jag hann lugna ner mig och bli mindre upprörd över de föregående kapitlen där jag fann de akademiska författarna allt för okritiska i framställningen av utvecklingsprogram och idrott som verktyg.

Men känslan av obehag fanns fortfarande kvar när sista sidan var läst. Jag undrar om det inte finns annat man måste ändra på i samhället för att barn och ungdomar ska utvecklas och må bra. Är det ett ”lär dig läsa och spela tennis-projekt” för missgynnade unga som barn behöver? Är det bättre att ungdomar blir mer fysiskt aktiva i sin vardag genom att exempelvis satsa på att bygga cykelvägar så att de kan ta sig till och från skolan utan bilar och bussar? Känslan jag fick är att ungdomarna ska stöpas till välmående, väluppfostrade människor, till goda och hälsosamma medborgare efter någon medelklassmodell. Är det av samhällsekonomiska skäl? Är det för barnens bästa? Det är väldigt tydligt här vad vuxna tycker att unga ska vara och hur unga bäst, för deras egen skull, ska formas till goda och sunda medborgare.

I min inledning nämnde jag att skriften ska vara ett forum för provokativa diskussioner. Denna utgåva är provocerande i den bemärkelsen att den saknar djup och kritisk reflektion kring vad utvecklingsprogrammen går ut på, vilket man har rätt att förvänta sig då det är professorer och docenter som skrivitet eller varit medförfattare i flertalet av kapitlen. Jag har försökt vara nyanserad men har inte lyckats, då boken inte är det. Budskapet, i korta drag, är att ungas fritid bör institutionaliseras. Men det ska göras på rätt sätt, deras sätt – då det finns en ”den sanna vägen” för att utveckla unga optimalt! Som jag anade redan efter förordet är det frälsning av läsarna som avses.

Eftersöker man inspiration för egna program eller vill ha bekräftelse för projekt som drivs så fungerar säkert denna lilla antologi utmärkt. Själv är jag fascinerad över hur mycket känslor som rördes upp av läsningen. Ska jag vara ärlig blev jag både chockad och förbannad, men också uppgiven. Det är inte så att jag tycker att idrott eller idrottsprojekt per automatik är dåliga, tvärt om, men jag tycker det känns obehagligt när individer ska stöpas i en viss form och att ungdomarna inte verkar tillfrågas om vad de vill eller behöver. Jag kan konstatera att denna antologi står i bjärt kontrast till den förra jag recenserade, där författarna verkligen vred och vände och kritiskt betraktad ungdomar och de kontexter de tar del av och utsätts för.

Noter

[1] Tidningen Svensk Idrott: http://www.svenskidrott.se/tidningen/t2.asp?p=88308 Tillgänglig 2008-10-10b

[2] Se till exempel Twigas idrottsprojekt i Mooni i Uganda, där en klubb startats, Mooni Sports Club. Twiga är en svensk ideell förening som arbetar med utvecklingssamarbete. http://www.twiga.se/sv/mooni-sports-club Tillgänglig 2008-10-10

[3] Se Notes for Contributors i slutet av boken

[4] Enligt Jennifer Hargreaves är det dock mest pojkar som idrottar och således dominerar idrottsfältet i USA. Hargreaves, J. (1994). *Sporting Females: Critical issues in the history and sociology of woman's sport.* London and New York: Routedge, sid 179

[5] Min översättning, sid. 3

© Kristin Fransson 2008

Köp boken från Adlibris.se

Kjøp boken fra Capris.no

Køb bogen fra eLounge.dk

Buy this book from Amazon.co.uk

Buy this book from Amazon.com